

LIETUVOS RESPUBLIKOS SEIMO KONTROLIERIUS

PAŽYMA DĖL X IR Y SKUNDO PRIEŠ VALSTYBINĘ DUOMENŲ APSAUGOS INSPEKCIJĄ

2019 m. balandžio 24 d. Nr. 4D-2019/1-57
Vilnius

SKUNDO ESMĖ

1. Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierius 2019-01-14 gavo X ir Y, atstovaujančių Klaipėdos miesto ir apskrities profesinę sąjungą (toliau vadinama – Pareiškėjai), skundą dėl Valstybinės duomenų apsaugos inspekcijos (toliau vadinama ir – VDAI) pareigūnų veiksmų (neveikimo), galimai nepagrįstai ilgai nagrinėjant Pareiškėjų 2018-06-29 skundą.

2. Pareiškėjai skunde, be kitų aplinkybių, nurodo:

2.1. „2018 m. vasario 12 d. Valstybinės maisto ir veterinarijos tarnybos (VMVT) Malkų įlankos pasienio veterinarijos poste adresu Perkėlos g. 1b, LT-95367 Klaipėda ir Pilies pasienio veterinarijos poste adresu Nemuno g. 24, LT-93278 Klaipėda buvo įrengti vaizdo stebėjimo ir garso įrašymo įrenginiai“ (šios ir kitų citatų kalba netaisyta).

2.2. „[...]. 2018-06-29 Nr. A-3-275/18 [VDAI] buvo išsiųstas, registruotu laišku, pranešimas (skundas) dėl VMVT vaizdo stebėjimo ir garso įrašymo įrenginių teisėtumo. [...]“

2.3. „2018-08-03 Klaipėdos miesto ir apskrities profesinė sąjunga iš [VDAI] gavo registruotą laišką 2018-07-30 Nr. 2R-4644 (2.13), kuriame pranešama, kad [...] Klaipėdos miesto ir apskrities profesinės sąjungos pranešimą (skundą) nagrinėja [VDAI] skundų nagrinėjimo ir tarptautinio bendradarbiavimo skyriaus vyriausioji specialistė [...]. [...] [VDAI], [...], [taip pat] prašė ne vėliau kaip iki 2018 m. rugpjūčio 16 d. [VDAI] raštu pateikti: 1) įgaliojimo atstovauti [VDAI] Malkų ir Pilies PVP veterinarijos gydytojus ir darbuotojus, dirbančius pagal neterminuotas darbo sutartis, patvirtintą kopiją; 2) dokumentų, patvirtinančių, kad Klaipėdos miesto ir apskrities profesinė sąjunga ir (arba) VMVT profesinės sąjungos skyrius veikia asmens duomenų apsaugos srityje, patvirtintas kopijas, arba nurodyti, kodėl aukščiau nurodytų įrodymų pateikti negali. 2018-08-14 Klaipėdos miesto ir apskrities profesinė sąjunga [VDAI] išsiuntė raštą Nr. A-3-281/18 „Dėl informacijos pateikimo“ registruotu laišku [...]“

2.4. „[...]. Nei vienai profesinei sąjungai negali būti ribojama galimybė atstovauti savo nariams ar kitiems asmenims, kurie kreipėsi į profesinę sąjungą, prašydami jiems atstovauti.“

2.5. „[...]. Apie [VDAI] sprendimą pratęsti skundo tyrimo terminą turėjome būti informuoti raštu. Tačiau, iki dabar [2019-01-11] jokio atsakymo iš [VDAI] nesame gavę. [...]“

3. Pareiškėjai Seimo kontrolieriaus prašo išsiaiškinti dėl skunde nurodytų aplinkybių.

4. Kartu su skundu, be kitų dokumentų, pateikta:

4.1. Pareiškėjų 2018-06-29 skundo Nr. A-3-275/18, adresuoto VDAI, kopija;

4.2. VDAI 2018-07-30 rašto Nr. 2R-4644(2.13.), kuriuo Pareiškėjai informuojami apie VDAI gautą Klaipėdos miesto ir apskrities profesinės sąjungos skundą, už skundo nagrinėjimą atsakingą VDAI pareigūną ir prašoma profesinės sąjungos pateikti skundo papildymo dokumentus, kopija;

4.3. Klaipėdos miesto ir apskrities profesinės sąjungos 2018-08-14 kreipimosi Nr. A-3-281/18, kuriuo pateikti 2018-06-29 skundo papildymo dokumentai, kopija.

Tyrimui reikšmingos faktinės aplinkybės

5. Vadovaudamasis Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 19 ir 20 straipsniais, Seimo kontrolierius dėl Pareiškėjų skunde nurodytų aplinkybių kreipėsi į VDAI.

6. Iš VDAI pateiktų paaiškinimų ir dokumentų nustatyta:

6.1. „[...] [VDAI] 2018-07-03 gavo [...] [Pareiškėjų] 2018-06-29 pranešimą Nr. A-3-275/18 (VDAI reg. Nr. 1R-5392(2.13.)) (toliau - pranešimas). Pranešimas buvo nukreiptas nagrinėti tuo metu VDAI Skundų nagrinėjimo ir tarptautinio bendradarbiavimo skyriaus (toliau - Skyrius) vyriausiajai specialistei [...] (šiuo metu – VDAI Priežiūros skyriaus patarėja).“

6.2. „[Pareiškėjai] kartu su pranešimu nepateikė visų dokumentų, reikalingų pranešimui nagrinėti, tačiau VDAI 2018-07-30 raštu Nr. 2R-4644(2.13.) informavo [Pareiškėjus] apie pranešimo priėmimą nagrinėti, pranešimą nagrinėjantį specialistą bei paprašė pateikti papildomą informaciją.“

6.3. „Pareiškėjai [2018-06-29] pranešime nurodė, kad Valstybinės maisto ir veterinarijos tarnybos (toliau - VMVT) Malkų įlankos pasienio veterinarijos posto, [...] ir Pilies pasienio veterinarijos posto, [...] veterinarijos gydytojai ir darbuotojai, dirbantys pagal neterminuotas darbo sutartis, įgaliojo [Pareiškėjus] [...], kaip darbuotojų atstovus, profesinės sąjungos vardu pateikti skundą VDAI, tačiau prie pranešimo nepridėjo tai patvirtinančių dokumentų. [...]. Pagal Lietuvos Respublikos asmens duomenų teisinės apsaugos įstatymo (toliau - ADTAĮ) 24 straipsnio 4 dalį, prie skundo, kurį pateikia pareiškėjo atstovas, turi būti pridėtas pareiškėjo atstovo įgaliojimus patvirtinantis dokumentas. Prie skundo, kurį šio straipsnio 1 dalies 1, 2 punktuose arba 2 dalyje nurodyto pareiškėjo vardu pateikia pelno nesiekianti įstaiga, organizacija ar asociacija pagal BDAR 80 straipsnio 1 dalį ar įstatymus, reglamentuojančius asmens duomenų ir (ar) privatumo apsaugą, papildomai turi būti pridėti dokumentai, patvirtinantys, kad ji veikia asmens duomenų apsaugos srityje. VDAI, atsižvelgdama į tai ir vadovaudamasi ADTAĮ 28 straipsniu, [Pareiškėjų] prašė ne vėliau kaip iki 2018 m. rugpjūčio 16 d. VDAI raštu pateikti įgaliojimo atstovauti VDAI Malkų ir Pilies postų veterinarijos gydytojus ir darbuotojus, dirbančius pagal neterminuotas darbo sutartis, patvirtintą kopiją; dokumentų, patvirtinančių, kad Klaipėdos miesto ir apskrities profesinė sąjunga ir (arba) VMVT profesinės sąjungos skyrius veikia asmens duomenų apsaugos srityje, patvirtintas kopijas, arba nurodyti, kodėl aukščiau nurodytų įrodymų [Pareiškėjai] pateikti negali.“

6.4. „[Pareiškėjai] 2018-08-14 raštu Nr. A-3-281/18 (VDAI gauta 2018-08-20, reg. Nr. 1R-6364(2.13.)) nepateikė VDAI 2018-07-30 raštu Nr. 2R-4644(2,13.) prašytų pateikti dokumentų, tačiau pateikė Klaipėdos miesto ir apskrities profesinės sąjungos skyriaus susirinkimo 2018-02-12 protokolo Nr. 18 kopiją. Šiuo protokolu [Pareiškėjai] susirinkime dalyvių buvo [įgalioti] atstovauti minėtos profesinės sąjungos narius visose ministerijose, tarnybose, inspekcijose ir gauti reikalingą informaciją asmens duomenų apsaugos klausimais. Taip pat šio susirinkimo metu buvo svarstytas vaizdo ir galimai garso įrašymo sistemų diegimo aukščiau nurodytuose veterinarijos postuose teisėtumas, t. y., [Pareiškėjai] pateikė [...] pranešimo nagrinėjimui reikalingus dokumentus. [...]“

6.5. „VDAI, gavusi [Pareiškėjų] 2018-08-14 raštą Nr. A-3-281/18, 2019-01-09 raštu Nr. 2R-144(2.13.) prašė VMVT iki 2019-01-24 pateikti pranešimo nagrinėjimui reikalingą informaciją, tačiau nustatytu terminu prašoma informacija VDAI negauta.“

6.6. „VDAI 2019-01-09 raštu Nr. 2R-143(2.13.), pasirašytu VDAI direktoriaus pavadootojos [...], informavo [Pareiškėjus] apie pranešimo nagrinėjimo eigą bei priežastis, kodėl pranešimas nėra išnagrinėtas.“

6.7. „Patikrinus AB „Lietuvos paštas“ tinklalapyje www.post.lt siuntos, kuria buvo siųstas VDAI 2019-01-09 raštas Nr. 2R-143(2.13.), įteikimo [Pareiškėjams] informaciją, nustatyta, kad ši siunta AB „Lietuvos paštas“ [Pareiškėjams] buvo įteikta tik 2019-01-16.“

6.8. „Iš VMVT VDAI 2019-01-09 rašte Nr. 2R-143(2.13.) nustatytu terminu negavus prašomos informacijos, VDAI [2019-02-11] raštu Nr. 2R-790(2.13.) pakartotinai prašė VMVT iki 2019-02-25 pateikti pranešimo nagrinėjimui reikalingą informaciją.“

6.9. „VDAI 2019-02-26 sprendimu Nr. 3R-180(2.13-1.) [Pareiškėjų] pranešimas išnagrinėtas ir [Pareiškėjai] apie tai [informuoti] VDAI 2019-02-26 raštu Nr. 2R-1055(2.13.), kartu pateikiant priimtą sprendimą.“

6.10. „Pranešimo nagrinėjimo metu [Pareiškėjai] į VDAI dėl pranešimo nagrinėjimo nesikreipė, tačiau telefonu (tikslī data nebuvo nustatyta, bet manytina, kad iki [Pareiškėjų] 2018-08-14 rašto Nr. A-3-281/18 parengimo) [...] teiravosi dėl VDAI 2018-07-30 raštu Nr. 2R-4644(2.13.) prašomos pateikti informacijos.“

6.11. „[...]“. Papildomai informuotina, kad VDAI Priežiūros skyriaus vedėja, vykdydama 2018-11-14 Tarnybinės veiklos vertinimo išvadoje Nr. 5R-160(4.8.) numatytą užduotį, 2018-12-31 teikimu Nr. 4R-409(4.13.E) pateikė pasiūlymus dėl skundų nagrinėjimo veikios gerinimo, kurie šiuo metu yra įgyvendinami. [...]“

6.12. VDAI 2019-01-09 rašte Nr. 2R-143(2.13.), adresuotame Klaipėdos miesto ir apskrities profesinei sąjungai (Pareiškėjams) (kopija), nurodyta:

6.12.1. „[VDAI], nagrinėdama Jūsų 2018-06-29 pranešimą Nr. A-3-275/18 (VDAI reg. Nr. 1R-5392(2.13.) dėl vaizdo stebėjimo ir (arba) garso įrašymo teisėtumo Valstybinės maisto ir veterinarijos tarnybos (toliau - VMVT) Malkų įlankos pasienio veterinarijos poste, [...] ir Pilies pasienio veterinarijos poste, [...] (toliau kartu - Postai) bei Postuose esančiuose darbuotojų darbo vietose (įskaitant kabinetus) (toliau – pranešimas), raštu kreipėsi į VMVT, prašydama pateikti pranešimo nagrinėjimui reikalingą informaciją.“

6.12.2. „Informuojame, kad dėl objektyvių priežasčių (Priežiūros skyriuje, kuriam pagal kompetenciją yra priskirta skundų nagrinėjimo funkcija, jau ilgą laiką trūksta specialistų) nėra galimybės Jūsų pranešimą išnagrinėti per Lietuvos Respublikos asmens duomenų teisinės apsaugos įstatymo 30 straipsnio 2 dalyje nustatytus terminus. Dėkojame Jums už supratingumą ir tikimės artimiausiu metu Jūs informuoti apie Jūsų pranešimo tyrimo rezultatus pateikiant priimtą sprendimą.“

6.13. VDAI 2019-02-26 rašte Nr. 2R-1055(2.13.), adresuotame Klaipėdos miesto ir apskrities profesinei sąjungai (Pareiškėjams) ir Valstybinei maisto ir veterinarijos tarnybai (kopija), nurodyta:

„Informuojame, kad [...] [VDAI] priėmė [2019-02-26] sprendimą [Nr. 3R-180 (2.13-1.)] dėl Klaipėdos miesto ir apskrities profesinės sąjungos 2018-06-29 pranešimo Nr. A-3-275/18 [...].

Priedama. Sprendimas, 3 lapai.“

Skundo tyrimui reikšmingi teisės aktai

7. Lietuvos Respublikos įstatymai ir kiti teisės aktai:

7.1. Įstatymai:

7.1.1. 2016 m. balandžio 27 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamente (ES) 2016/679 dėl fizinių asmenų apsaugos tvarkant asmens duomenis ir dėl laisvo tokių duomenų judėjimo ir kuriuo panaikinama Direktyva 95/46/EB (Bendrajame duomenų apsaugos reglamente) nustatyta:

(11) – „siekiant veiksmingos asmens duomenų apsaugos visoje Sąjungoje, reikia ne tik sustiprinti ir išsamiai nustatyti duomenų subjektų teises ir asmens duomenis tvarkančių ir jų tvarkymą nustatančių subjektų prievoles, bet ir valstybėse narėse suteikti lygiavertčius įgaliojimus stebėti ir užtikrinti asmens duomenų apsaugos taisyklių laikymąsi ir nustatyti lygiavertes sankcijas dėl pažeidimų;“

(149) – „valstybės narės turėtų galėti nustatyti taisykles dėl baudžiamųjų sankcijų už šio reglamento pažeidimus, be kita ko, už nacionalinių taisyklių, priimtų pagal šį reglamentą ir neviršijant jo nuostatų, pažeidimus. [...]“

1 straipsnis – „1. Šiuo reglamentu nustatomos taisyklės, susijusios su fizinių asmenų apsauga tvarkant jų asmens duomenis, ir taisyklės, susijusios su laisvu asmens duomenų judėjimu. 2. Šiuo reglamentu saugomos fizinių asmenų pagrindinės teisės ir laisvės, visų pirma jų teisė į asmens duomenų apsaugą. 3. Laisvas asmens duomenų judėjimas Sąjungoje nėra nei ribojamas, nei draudžiamas dėl su fizinių asmenų apsauga tvarkant jų asmens duomenis susijusių priežasčių.“

7.1.2. *Seimo kontrolierių įstatyme* nustatyta:

2 straipsnio 1 dalis – „Biurokratizmas – tokia pareigūno veika, kai vietoj reikalų sprendimo iš esmės laikomasi nereikalingų ar išgalvotų formalumų, nepagrįstai atsisakoma spręsti pareigūno kompetencijai priklausančius klausimus, vilkinama priimti sprendimus ar atlikti savo pareigas bei kitaip blogai ar netinkamai valdoma (atsisakoma informuoti asmenį apie jo teises, sąmoningai pateikiamas klaidinantis ar netinkamas patarimas ir t. t.). Biurokratizmu taip pat laikomas toks pareigūnų darbas, kai nevykdomi arba blogai vykdomi įstatymai ar kiti teisės aktai.“

12 straipsnio 1 dalis – „Seimo kontrolieriai tiria pareiškėjų skundus dėl pareigūnų piktnaudžiavimo, biurokratizmo ar kitaip pažeidžiamų žmogaus teisių ir laisvių viešojo administravimo srityje.“

7.1.3. *Asmens duomenų teisinės apsaugos įstatyme* (aktuali redakcija, galiojanti nuo 2018-07-16; ADTAĮ) nustatyta:

1 straipsnis – „Šio įstatymo paskirtis – saugoti žmogaus pagrindines teises ir laisves, visų pirma žmogaus teisę į asmens duomenų apsaugą, ir užtikrinti aukštą asmens duomenų apsaugos lygį.“

7 straipsnio 3 dalis – „Valstybinė duomenų apsaugos inspekcija atstovauja Reglamento (ES) 2016/679 taikymo priežiūros institucijoms pagal Reglamentą (ES) 2016/679 įsteigtoje Europos duomenų apsaugos valdyboje.“

11 straipsnio 1 dalis – „Valstybinė duomenų apsaugos inspekcija atlieka Reglamente (ES) 2016/679 nustatytas priežiūros institucijos užduotis.“

23 straipsnio 1 dalis – „Priežiūros institucija nagrinėja skundus dėl Reglamento (ES) 2016/679, šio įstatymo ir kitų įstatymų, reglamentuojančių asmens duomenų ir (ar) privatumo apsaugą, pažeidimų šių teisės aktų ir priežiūros institucijos nustatyta tvarka.“

24 straipsnio 5 dalis – „Skunde nurodoma: 1) adresatas – priežiūros institucija; 2) skundo surašymo data; 3) pareiškėjo ir jo atstovo, jeigu jis yra, duomenys: a) fizinio asmens vardas, pavardė, kontaktiniai duomenys; b) juridinio asmens pavadinimas, kodas ir kontaktiniai duomenys; c) atstovavimo pagrindas, kai skundą pateikia pareiškėjo atstovas; [...]“

24 straipsnio 6 dalis – „Prie skundo turi būti pridėti turimi dokumentai, reikalingi skundui nagrinėti, ar jų aprašymas.“

28 straipsnis – „1. Priežiūros institucijos reikalavimas iš pareiškėjo pateikti papildomus dokumentus ir (ar) informaciją, reikalingus skundui ar jo daliai nagrinėti, turi būti motyvuotas. Pareiškėjui pranešama apie papildomų dokumentų ir (ar) informacijos nepateikimo padarinius. 2. Pareiškėjas priežiūros institucijos reikalavimu privalo pateikti skundui ar jo daliai nagrinėti

reikalingus papildomus dokumentus ir informaciją per priežiūros institucijos nurodytą terminą, bet ne vėliau kaip per 10 darbo dienų nuo priežiūros institucijos reikalavimo gavimo dienos.“

30 straipsnis – „Priežiūros institucija praneša pareiškėjui apie skundo nagrinėjimo pažangą, jei skundas ar jo dalis neišnagrinėta, ar rezultatus ne vėliau kaip per 3 mėnesius nuo skundo gavimo priežiūros institucijoje dienos. 2. Skundas ar jo dalis turi būti išnagrinėta ir pareiškėjui atsakyta per 4 mėnesius nuo skundo gavimo priežiūros institucijoje dienos, išskyrus atvejus, kai dėl skunde ar jo dalyje nurodytų ar nagrinėjimo metu paaiškėjusių aplinkybių sudėtingumo, informacijos apimtys, skundžiamo asmens ir kitų juridinių ar fizinių asmenų vengimo vykdyti priežiūros institucijos reikalavimus, skundžiamų veiksmų tęstinio pobūdžio arba kitų objektyvių priežasčių būtina skundo ar jo dalies nagrinėjimą pratęsti. Šiais atvejais skundo ar jo dalies nagrinėjimo terminas pratęsiamas, bet ne ilgiau kaip 2 mėnesiams. Bendras skundo ar jo dalies nagrinėjimo terminas negali būti ilgesnis negu 6 mėnesiai nuo skundo gavimo priežiūros institucijoje dienos. Apie skundo ar jo dalies nagrinėjimo termino pratęsimą ir pratęsimo priežastis pranešama pareiškėjui. Skundas ar jo dalis turi būti išnagrinėta per įmanomai trumpiausią laiką.“

32 straipsnis – „1. Priežiūros institucija už Reglamento (ES) 2016/679 ir šio įstatymo pažeidimus administracines baudas skiria vadovaudamasi Reglamentu (ES) 2016/679 ir šiuo įstatymu. 2. Administracines baudas pagal kompetenciją skiria Valstybinės duomenų apsaugos inspekcijos direktorius arba žurnalistų etikos inspektorius ar jų įgaliotas asmuo. 3. Sprendimas dėl administracinės baudos skyrimo gali būti priimtas, jeigu praėjo ne daugiau kaip 2 metai nuo pažeidimo padarymo dienos, o kai pažeidimas trunkamasis, – nuo jo paaiškėjimo dienos.“

7.1.4. *Asmens duomenų teisinės apsaugos įstatyme (redakcija, galiojusi nuo 2017-01-01 iki 2018-07-16)* buvo reglamentuojama:

49 straipsnis – „Skundas turi būti ištirtas ir pareiškėjui atsakyta per 2 mėnesius nuo skundo gavimo dienos, išskyrus atvejus, kai dėl skunde nurodytų aplinkybių sudėtingumo, informacijos apimtys ar skundžiamų veiksmų tęstinio pobūdžio būtina skundo tyrimą pratęsti. Šiais atvejais skundo tyrimo terminas pratęsiamas, bet ne ilgiau kaip 2 mėnesiais. Visas skundo tyrimo terminas negali būti ilgesnis negu 4 mėnesiai. Apie Valstybinės duomenų apsaugos inspekcijos sprendimą pratęsti skundo tyrimo terminą informuojamas pareiškėjas. Skundai turi būti ištirti per įmanomai trumpiausią laiką.“

7.1.5. *Asmens duomenų teisinės apsaugos įstatymo Nr. I-1374 pakeitimo įstatyme (2018-06-30, Nr. XIII-1426)* nurodyta:

2 straipsnis – „Šis įstatymas, išskyrus šio straipsnio 2 dalį, įsigalioja 2018 m. liepos 16 d. 2. Lietuvos Respublikos Vyriausybė, Valstybinė duomenų apsaugos inspekcija ir žurnalistų etikos inspektorius iki 2018 m. liepos 15 d. priima šio įstatymo įgyvendinamuosius teisės aktus. 3. Nuo šio įstatymo įsigaliojimo Lietuvos Respublikos įstatymuose ir kituose teisės aktuose pateiktos nuorodos į Lietuvos Respublikos asmens duomenų teisinės apsaugos įstatymą yra laikomos nuorodomis į 2016 m. balandžio 27 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES) 2016/679 dėl fizinių asmenų apsaugos tvarkant asmens duomenis ir dėl laisvo tokių duomenų judėjimo ir kuriuo panaikinama Direktyva 95/46/EB (Bendrasis duomenų apsaugos reglamentas) (toliau – Reglamentas (ES) 2016/679) ir, kai taikoma, Asmens duomenų teisinės apsaugos įstatymą. 4. Iki šio įstatymo įsigaliojimo į pareigas priimtas Valstybinės duomenų apsaugos inspekcijos direktorius šias pareigas eina iki kadencijos, kuriai jis buvo paskirtas, pabaigos. 5. Iki Reglamento (ES) 2016/679 taikymo pradžios Valstybinės duomenų apsaugos inspekcijos išduoti leidimai duomenų valdytojams atlikti asmens duomenų tvarkymo veiksmus galioja tol, kol pasikeičia asmens duomenų tvarkymas, dėl kurio išduotas leidimas.“

7.1.6. *Vyriausybės įstatyme* nustatyta:

22 straipsnis – „Vyriausybė: [...] 3) [...] koordinuoja ministerijų ir Vyriausybės įstaigų veiklą; organizuoja valstybės biudžeto vykdymą, teikia Seimui valstybės biudžeto įvykdymo apyskaitą; [...]; 6) rengia ir teikia Seimui svarstyti įstatymų ir kitų teisės aktų projektus; [...].“

7.2. Vyriausybės teisės aktai:

Vyriausybės 2001-09-25 nutarimu Nr. 1156 (Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2011-08-24 nutarimo Nr. 987 redakcija) patvirtintuose *Valstybinės duomenų apsaugos inspekcijos nuostatuose* reglamentuojama:

5 punktas – „Inspekcija yra biudžetinė įstaiga, finansuojama iš Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto (toliau – valstybės biudžetas) lėšų.“

6 punktas – „Inspekcijos savininkė yra valstybė. Inspekcijos savininko teises ir pareigas įgyvendina Lietuvos Respublikos Vyriausybė.“

11 punktas – „[...], Inspekcija: 11.1. nagrinėja asmenų skundus ir pranešimus Lietuvos Respublikos asmens duomenų teisinės apsaugos įstatymo, Lietuvos Respublikos asmens duomenų, tvarkomų vykdant policijos ir teisminių bendradarbiavimą baudžiamosiose bylose, teisinės apsaugos įstatymo, [...], Lietuvos Respublikos asmens duomenų teisinės apsaugos įstatymo nustatyta tvarka, tarptautinėse sutartyse nustatytais atvejais ir tvarka, pagal juos tikrina asmens duomenų tvarkymo teisėtumą ir priima sprendimus dėl asmens duomenų tvarkymo pažeidimų; [...].“

16 punktas – „Inspekcija veikia pagal Lietuvos Respublikos Vyriausybės nustatyta tvarka parengtus ir patvirtintus strateginį ir metinį veiklos planus. [...].“

17 punktas – „Inspekcijos administracijos struktūrą tvirtina Lietuvos Respublikos Vyriausybė arba paveda ją tvirtinti Inspekcijos direktoriui.“

20.2 punktas – „Inspekcijos direktorius: [...]; 20.2. sprendžia Inspekcijos kompetencijai priskirtus klausimus, asmeniškai atsako už jai nustatytų veiklos tikslų įgyvendinimą ir funkcijų atlikimą, Inspekcijos veiklos organizavimą; [...].“

Tyrimui reikšminga teismų praktika

8. Lietuvos Respublikos Konstitucinio Teismo praktika

Lietuvos Respublikos Konstitucinio Teismo 2004-12-13 nutarime (byla Nr. 51/01-26/02-19/03-22/03-26/03-27/03), be kita ko, nurodyta:

„[...] Konstitucijoje įtvirtintas *teisinės valstybės* principas, be kitų reikalavimų, suponuoja ir tai, kad turi būti užtikrintos žmogaus teisės ir laisvės, kad visos valstybės valdžią įgyvendinančios ir kitos valstybės ir savivaldybių institucijos, visi pareigūnai turi veikti remdamiesi teise, paklusdami Konstitucijai ir teisei, kad Konstitucija turi aukščiausią teisinę galią ir kad visi teisės aktai turi atitikti Konstituciją. [...].

[...] valstybės tarnybos lojalumo Lietuvos valstybei konstitucinis imperatyvas valstybės tarnybai kelia ypatingus reikalavimus. Valstybės tarnautojai ne tik privalo patys nepažeisti Konstitucijos ir teisės, bet ir turi pareigą imtis visų reikalingų pozityvių veiksmų saugant Lietuvos Respublikos konstitucinę santvarką.“

9. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo praktika

9.1. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2012-03-01 nutartyje (administracinė byla Nr. A⁵⁰²-1605/2012), be kita ko, nurodyta:

„[...]. Lietuvos Respublikos Konstitucija įtvirtina atsakingo valdymo (gero administravimo) principą (Lietuvos Respublikos Konstitucinio Teismo 1999 m. gegužės 11 d., 2004 m. gruodžio 13 d. nutarimai, 2004 m. lapkričio 5 d. išvada). Vienas iš gero administravimo principų yra konstitucinė nuostata, kad visos valdžios įstaigos tarnauja žmonėms (Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2005 m. gegužės 31 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A¹⁰-655/2005). Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatymo (toliau – ir Viešojo administravimo įstatymas) 1 straipsnyje, apibrėžiančiame aptariamo įstatymo paskirtį, nustatyta,

jog šis įstatymas sudaro prielaidas įgyvendinti Lietuvos Respublikos Konstitucijos nuostatą, kad visos valdžios įstaigos tarnauja žmonėms; nustato viešojo administravimo principus, viešojo administravimo sritis, viešojo administravimo subjektų sistemą ir administracinės procedūros organizavimo pagrindus; garantuoja asmenų teisę apskusti viešojo administravimo subjektų veiksmus, neveikimą ar administracinius sprendimus, taip pat teisę į įstatymais pagrįstą ir objektyvų asmenų prašymų, skundų ir pranešimų nagrinėjimą; įtvirtina kitas asmenų ir viešojo administravimo subjektų teises ir pareigas viešojo administravimo srityje. Viešojo administravimo įstatymo 3 straipsnyje nurodyta, kad viešojo administravimo subjektai savo veikloje vadovaujasi įstatymo viršenybės, objektyvumo, proporcingumo, nepiktnaudžiavimo valdžia, efektyvumo, subsidiarumo ir kitais šioje įstatymo normoje išvardytais principais. Tai reiškia, jog kiekviena viešojo administravimo institucija yra saistoma bendrųjų, be kita ko, konstitucinių teisės principų (teisinės valstybės, valdžios įstaigos tarnauja žmonėms, teisės viršenybės, draudimo diskriminuoti, asmenų lygybės prieš įstatymą, proporcingumo ir kt.) bei gero administravimo, atsakingo valdymo principų (teisėtumo, objektyvumo, nepiktnaudžiavimo valdžia, skaidrumo ir kt.).“

9.2. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2013-10-08 sprendime (administracinė byla Nr. A⁵⁰²-940/2013), be kita ko, nurodyta:

„[...] Atsakovas, nepriimdamas administracinio sprendimo pažeidė teisės aktų reikalavimus, kuriais viešojo administravimo subjektui nustatomi procedūriniai terminai sprendimo priėmimui, tokie terminai yra skirti užtikrinti, kad administracinis procesas nebūtų pernelyg užtęsiamas, o viešojo administravimo subjektai įvykdytų jiems pavestą kompetenciją. Minėtų terminų pažeidimas nedaro administracinio sprendimo negaliojančiu ar neatleidžia viešojo administravimo subjektą nuo pareigos priimti administracinį sprendimą, tačiau sprendimo nepriėmimo atveju, suinteresuotam asmeniui suteikia teisę kreiptis į teismą su skundu dėl viešojo administravimo subjekto vilkinimo priimant administracinį sprendimą, [...]. [...]“

9.3. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo praktika, taikant Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatymo normas (Pritarta Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo teisėjų 2016 m. birželio 1 d. pasitarime), be kita ko, nurodyta:

„[...] [...] praleidus įstatyme ar kitame teisės akte nustatytą administracinio sprendimo priėmimo terminą, galima konstatuoti viešojo administravimo subjekto neveikimą, tai suteikia teisę asmeniui ginti savo teises kreipiantis su skundu dėl neveikimo (šiais aspektais žr. 2012 m. gegužės 24 d. nutartį administracinėje byloje Nr. A520-2327/2012; 2013 m. birželio 13 d. sprendimą administracinėje byloje Nr. A502-940/2013; 2012 m. sausio 27 d. nutartį administracinėje byloje Nr. A602-110/2012; [...]). Minėtų terminų pažeidimas neatleidžia viešojo administravimo subjektą nuo pareigos priimti administracinį sprendimą (žr. 2013 m. spalio 8 d. sprendimą administracinėje byloje Nr. A602-1189/2013). [...]“

Tyrimo išvados

10. Pareiškėjai 2019-01-14 skundu kreipėsi į Seimo kontrolierių dėl VDAI pareigūnų veiksmų (neveikimo), galimai nepagrįstai ilgai nagrinėjant Pareiškėjų 2018-06-29 skundą.

Dėl Pareiškėjų skunde nurodytų aplinkybių Seimo kontrolierius kreipėsi į VDAI.

11. Vadovaujantis Asmens duomenų teisinės apsaugos įstatymo 7 straipsnio 3 dalyje įtvirtinta nuostata, VDAI atstovauja Reglamento (ES) 2016/679 taikymo priežiūros institucijoms pagal Reglamentą (ES) 2016/679 įsteigtoje Europos duomenų apsaugos valdyboje. VDAI atlieka Reglamente (ES) 2016/679 nustatytas priežiūros institucijos užduotis, viena kurių – skundų dėl Reglamento (ES) 2016/679, Asmens duomenų teisinės apsaugos įstatymo ir kitų įstatymų, reglamentuojančių asmens duomenų ir (ar) privatumo apsaugą, pažeidimų nagrinėjimas (pažymos

7.1.2 punktas). Savo turiniu panaši nuostata įtvirtinta ir Valstybinės duomenų apsaugos inspekcijos nuostatų (toliau vadinama – Nuostatai) 11.1 punkte (pažymos 7.2 punktas).

Pažymėtina, jog Asmens duomenų teisinės apsaugos įstatymo redakcijos, galiojusios nuo 2017-01-01 iki 2018-07-16, 49 straipsnyje buvo reglamentuojama, jog skundas turi būti ištirtas ir pareiškėjui atsakyta per 2 mėnesius nuo skundo gavimo dienos, išskyrus atvejus, kai dėl skunde nurodytų aplinkybių sudėtingumo, informacijos apimties ar skundžiamų veiksmų tęstinio pobūdžio būtina skundo tyrimą pratęsti. Šiais atvejais skundo tyrimo terminas galėjo būti pratęsiamas, bet ne ilgiau kaip 2 mėnesiais, o visas skundo tyrimo terminas negalėjo būti ilgesnis negu 4 mėnesiai. Apie VDAI sprendimą pratęsti skundo tyrimo terminą turėjo būti informuojamas pareiškėjas. Pirmiau minėto teisės akto 49 straipsnyje taip pat buvo įtvirtinta nuostata, jog skundai turi būti ištirti per įmanomai trumpiausią laiką. Taigi, minimalus kiekvieno skundo nagrinėjimo VDAI terminas yra „įmanomai trumpiausias laikas“.

2018-06-30 buvo priimtas Asmens duomenų teisinės apsaugos įstatymo Nr. I-1374 pakeitimo įstatymas (Nr. XIII-1426) (pažymos 7.1.5 punktas). Nauja Asmens duomenų teisinės apsaugos įstatymo redakcija įsigaliojo 2018-07-16, jos 30 straipsnyje įtvirtinti ir ilgesni skundų nagrinėjimo VDAI terminai: skundo nagrinėjimo terminas pailgintas iki 4 mėnesių, paliekant VDAI galimybę skundo nagrinėjimo terminą pratęsti (dėl skunde ar jo dalyje nurodytų arba nagrinėjimo metu paaiškėjusių aplinkybių sudėtingumo, informacijos apimties, skundžiamo asmens ir kitų juridinių ar fizinių asmenų vengimo vykdyti priežiūros institucijos reikalavimus, skundžiamų veiksmų tęstinio pobūdžio arba kitų objektyvių priežasčių), bet ne ilgiau kaip 2 mėnesiams, o bendras skundo ar jo dalies nagrinėjimo terminas negali būti ilgesnis negu 6 mėnesiai nuo skundo gavimo VDAI dienos. Skundas ar jo dalis turi būti išnagrinėti per įmanomai trumpiausią laiką (pažymos 7.1.3 punktas).

Seimo kontrolierius pabrėžia, jog Asmens duomenų teisinės apsaugos įstatymo redakcijos, galiojusios nuo 2017-01-01 iki 2018-07-16, 49 straipsnio nuostatose, tiek ir šio teisės akto aktualios redakcijos 30 straipsnyje įtvirtintose teisės normose nustatyta, kad tiriant skundą dėl asmens duomenų apsaugos galimų pažeidimų ypatingas VDAI dėmesys turėjo būti ir turi būti skiriamas operatyvumui bei greitam skundo ištyrimui. Pirmiau minėtose Asmens duomenų teisinės apsaugos įstatymo nuostatose galimybė pratęsti skundo nagrinėjimo terminą siejama su faktinės situacijos, skundžiamų veiksmų pobūdžiu ir sudėtingumu. Visgi, Seimo kontrolieriaus įsitikinimu, ypatingai svarbu, kad būtų vengiama situacijų, kuomet VDAI atliekami tyrimai tęstųsi nepagrįstai ilgą laiką, pažeidžiant įstatymo nustatytus skundų nagrinėjimo VDAI terminus.

12. Iš tyrimo metu Seimo kontrolieriui pateiktų paaiškinimų (dokumentų) nustatytos šios faktinės aplinkybės:

12.1. VDAI 2018-07-03 gavo Pareiškėjų 2018-06-29 skundą (VDAI reg. Nr. 1R-5392(2.13.) (toliau vadinama - Skundas), kurį buvo pavesta nagrinėti VDAI tuometinio Skundų nagrinėjimo ir tarptautinio bendradarbiavimo skyriaus atsakingam specialistui (pažymos 6.1 punktas);

12.2. VDAI 2018-07-30 raštu Nr. 2R-4644(2.13.) informavo Pareiškėjus apie gautą Skundą, už Skundo nagrinėjimą atsakingą VDAI pareigūną ir paprašė Pareiškėjų pateikti Skundo papildymo dokumentus (pažymos 4.2 punktas);

12.3. Pareiškėjai 2018-08-14 raštu Nr. A-3-281/18 pateikė Skundo papildymo dokumentus (pažymos 4.3 punktas);

12.4. VDAI 2019-01-09 raštu Nr. 2R-144(2.13.) kreipėsi į Valstybinę maisto ir veterinarijos tarnybą (toliau vadinama – VMVT), prašydama iki 2019-01-24 pateikti Skundo nagrinėjimui reikalingą informaciją, tačiau iki nustatyto termino prašoma informacija iš VMVT nebuvo gauta (pažymos 6.5 punktas);

12.5. VDAI 2019-01-09 raštu Nr. 2R-143(2.13.) informavo Pareiškėjus apie Skundo

nagrinėjimo eigą (pažymos 6.12 punktą); remiantis VDAI pateikta informacija, VDAI minėtas 2019-01-09 raštas Nr. 2R-143(2.13.) AB „Lietuvos paštas“ darbuotojo Pareiškėjams buvo įteiktas 2019-01-16 (pažymos 6.7 punktą);

12.6. VDAI 2019-02-26 raštu Nr. 2R-1055(2.13.) informavo Pareiškėjus apie VDAI priimtą sprendimą dėl Skundo, kartu pateikė minėtą sprendimą (pažymos 6.13 punktą).

13. Pareiškėjai Seimo kontrolieriui skundėsi, jog „apie [VDAI] sprendimą pratęsti skundo tyrimo terminą turėjome būti informuoti raštu. Tačiau, iki dabar [2019-01-11] jokio atsakymo iš [VDAI] nesame gavę“ (pažymos 2.4 punktą).

Pažymėtina, jog Seimo kontrolierių įstatymo 2 straipsnio 1 dalyje įtvirtinta biurokratizmo samprata, pagal kurią biurokratizmu laikytina tokia pareigūno veika, kai vietoj reikalų sprendimo iš esmės laikomasi nereikalingų ar išgalvotų formalumų, nepagrįstai atsisakoma spręsti pareigūno kompetencijai priklausančius klausimus, vilkinama priimti sprendimus ar atlikti savo pareigas bei kitaip blogai ar netinkamai valdoma (atsisakoma informuoti asmenį apie jo teises, sąmoningai pateikiamas klaidinantis ar netinkamas patarimas ir t. t.). Biurokratizmu taip pat laikomas toks pareigūnų darbas, kai nevykdomi arba blogai vykdomi įstatymai ar kiti teisės aktai (pažymos 7.1.2 punktą).

Tyrimo metu išnagrinėjus ir įvertinus surinktą informaciją, darytina išvada, jog VDAI pareigūnų veiksmai (neveikimas), susiję su Skundo nagrinėjimu ir informacijos pagal kompetenciją teikimu, skundo tyrimo atveju laikytini buvę nepakankamais, kadangi:

13.1. iš tyrimo metu Seimo kontrolieriui pateiktos informacijos (dokumentų) nustatyta, kad VDAI nuo 2018-07-30 rašto Nr. 2R-4644(2.13.) Pareiškėjams pateikimo iki 2019-01-09 rašto Nr. 2R-143(2.13.) išsiuntimo nepateikė Pareiškėjams jokios informacijos, susijusios su Skundo nagrinėjimu, taigi Pareiškėjams daugiau kaip pusę metų nebuvo žinoma apie Skundo nagrinėjimo eigą (pažangą). Atsižvelgiant į tai, taip pat atkreipiant dėmesį, kad nuo 2018-07-16 galiojančios Asmens duomenų teisinės apsaugos įstatymo redakcijos 30 straipsnio 1 dalyje VDAI įtvirtinta pareiga pranešti pareiškėjui apie skundo nagrinėjimo pažangą, jeigu skundas ar jo dalis neišnagrinėta, arba rezultatus ne vėliau kaip per 3 mėnesius nuo skundo gavimo priežiūros institucijoje dienos, vadovaujantis atsakingo valdymo, gero administravimo principais, Seimo kontrolieriaus įsitikinimu, suėjus 4 mėnesių Skundo nagrinėjimo terminui, VDAI būtų buvę tikslinga pateikti Pareiškėjams informaciją raštu apie Skundo tyrimo eigą, pagrįsti (pateikti motyvuotus paaiškinimus) būtinumą pratęsti Skundo tyrimo terminą (jeigu toks poreikis tikrai buvo), nurodant, kokiam konkrečiam terminui pratęsiamas Skundo nagrinėjimas, taip pat informuoti apie pasikeitusį skundų nagrinėjimo VDAI terminų srities teisinį reguliavimą, tačiau to padaryta nebuvo;

13.2. tyrimo metu taip pat nustatyta, jog nuo Skundo papildymo dokumentų gavimo VDAI dienos (2018-08-20) beveik penkis mėnesius, t. y., iki 2019-01-09, VDAI raštu nesikreipė į atsakingas institucijas dėl Skundo nagrinėjimui būtinos informacijos pateikimo, tokiu būdu galimai nepagrįstai delsiant surinkti Skundo nagrinėjimui reikalingą informaciją (pažymos 6.5 punktą). Atitinkamai, VDAI 2019-02-26 sprendimas Nr. 3R-180(2.13-1.) dėl Skundo buvo priimtas praėjus daugiau negu 6 mėnesiams nuo Skundo papildymo dokumentų gavimo VDAI dienos (2018-08-20) (pažymos 6.13 punktą). Šiame kontekste pažymėtina, jog tiek Bendrasis duomenų apsaugos reglamentas (toliau vadinama – VДАР), tiek Asmens duomenų teisinės apsaugos įstatymas numato sankcijas pažeidėjams, kurios gali būti skiriamos per tam tikrą terminą po pažeidimo padarymo dienos. Seimo kontrolierius akcentuoja, jog VDAI pavėluotai priimant sprendimus pagal asmenų skundus tuo atveju, kai nustatomi pažeidimai, pažeidėjai gali išvengti atsakomybės ir nebus pasiekti BДАР ir Asmens duomenų apsaugos įstatymo tikslai (pažymos 7.1.1 ir 7.1.3 punktai). Nagrinėjamu atveju, VDAI veiksmuose (neveikime) išvegtini biurokratizmo (vilkinimo) požymiai, sietini ne tik su Asmens duomenų teisinės apsaugos įstatymo

49 straipsnio nuostatų, bet ir Pareiškėjų teisės į gerą viešąjį administravimą, taip pat pirmiau minėto atsakingo valdymo principo pažeidimu. Taip pat atkreiptinas dėmesys, kad Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas savo praktikoje yra konstatavęs, jog „[...] terminai yra skirti užtikrinti, kad administracinis procesas nebūtų pernelyg užtesiamas, o viešojo administravimo subjektai įvykdytų jiems pavestą kompetenciją“, ir kad „[...] praleidus įstatyme ar kitame teisės akte nustatytą [...] sprendimo priėmimo terminą, galima konstatuoti viešojo administravimo subjekto neveikimą, tai suteikia teisę asmeniui ginti savo teises kreipiantis su skundu dėl neveikimo“ (pažymos 9.2 ir 9.3 punktai);

13.3. Tyrimo metu Seimo kontrolieriui pateiktuose paaiškinimuose VDAI nurodė, jog VDAI Priežiūros skyriaus vedėjas 2018-12-31 teikimu Nr. 4R-409(4.13.E) „pateikė pasiūlymus dėl skundų nagrinėjimo veikios gerinimo, kurie šiuo metu yra įgyvendinami“ (pažymos 6.11 punktas). Šiame kontekste taip pat pažymėtina, jog VDAI, informuodama Seimo kontrolierių apie Seimo kontrolierius 2019-02-25 pažymoje Nr. 4D-2018/1-1481 pateiktų rekomendacijų (imtis priemonių tam, kad ateityje VDAI pareigūnų darbas būtų organizuojamas taip, jog asmenų skundai būtų išnagrinėti laikantis teisės aktuose nustatytų terminų; imtis priemonių, kad ateityje asmenų kreipimaisi Valstybinėje duomenų apsaugos inspekcijoje būtų nagrinėjami laikantis teisės aktuose nustatytų terminų, o tais atvejais, kai asmenų kreipimusi nagrinėjimas Valstybinėje duomenų apsaugos inspekcijoje užtrunka ilgiau kaip 20 darbo dienų nuo prašymo užregistravimo Valstybinėje duomenų apsaugos inspekcijoje dienos, kreipimosi nagrinėjimo terminas būtų pratęsiamas ir pareiškėjai apie tai informuojami laikantis teisės aktuose nustatytos tvarkos ir kt.) nagrinėjimo rezultatus, 2019-03-15 rašte Nr. 2R-1370 (2.13.) nurodė, jog susipažino su minėtoje pažymoje pateiktomis rekomendacijomis, jas apsvarstė, atkreipė valstybės tarnautojų, nagrinėjančių asmenų skundus, dėmesį į pažymoje nurodytas problemas bei nusprendė į šias rekomendacijas atsižvelgti rengiant Asmens duomenų teisinės apsaugos įstatymo pakeitimus, susijusius su nuostatomis, reglamentuojančiomis skundų nagrinėjimo procesą. Visgi, kaip matyti nagrinėjamu atveju, Pareiškėjų skunde keliamos problemos aktualumas visiems asmenims, besikreipiantiems į VDAI su skundais (pranešimais) dėl galimų pažeidimų asmens duomenų srityje, išlieka. Seimo kontrolieriui yra žinomos VDAI žmogiškųjų išteklių problemos, tačiau minėtos problemos neatleidžia VDAI nuo pareigos laikytis Asmens duomenų teisinės apsaugos įstatyme įtvirtintų reikalavimų, taip pat ir tų, kurie susiję su skundų nagrinėjimo terminais. Seimo kontrolieriaus įsitikinimu, VDAI reikalingos papildomos teisinės ir organizacinės priemonės VDAI veiklai viešojo administravimo srityje gerinti, todėl VDAI teiktina rekomendacija.

Seimo kontrolierius taip pat pažymi, kad Nuostatų 5 punkte įtvirtintos teisės normos, pagal kurias VDAI yra biudžetinė įstaiga, finansuojama iš Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto lėšų. VDAI savininkė yra valstybė, o VDAI savininko teises ir pareigas įgyvendina Vyriausybė (Nuostatų 6 punktas). Taip pat atkreiptinas dėmesys, jog VDAI veikia pagal Vyriausybės nustatyta tvarka parengtus ir patvirtintus strateginį ir metinį veiklos planus, Vyriausybė tvirtina (arba paveda tvirtinti VDAI direktoriui) VDAI administracijos struktūrą (Nuostatų 16 ir 17 punktai). Remiantis Vyriausybės įstatymo 22 straipsnio 1 dalies 3 ir 6 punktuose įtvirtintomis teisės normomis, Vyriausybė koordinuoja ministerijų ir Vyriausybės įstaigų veiklą, taip pat rengia ir teikia Seimui svarstyti įstatymų ir kitų teisės aktų projektus. Atsižvelgiant į pirmiau nurodytas aplinkybes bei siekiant gerinti viešąjį administravimą Vyriausybės įstaigose (VDAI), Vyriausybei teiktina pažyma.

14. Apibendrinant, konstatuotina, jog Pareiškėjų skundas dėl VDAI pareigūnų veiksmų (neveikimo), nagrinėjant Pareiškėjų 2018-06-29 skundą, yra pripažintinas pagrįstu pagal pažymos 13 punkte pateiktas išvadas.

15. Papildomai atkreiptinas dėmesys, jog Pareiškėjai Seimo kontrolieriui nurodė, jog „nei vienai profesinei sąjungai negali būti ribojama galimybė atstovauti savo nariams ar kitiems

asmenims, kurie kreipėsi į profesinę sąjungą, prašydami jiems atstovauti“ (pažymos 2.4 punktas).

Šiame kontekste pažymėtina, jog Asmens duomenų teisinės apsaugos įstatymo 24 straipsnio 5 dalyje įtvirtinta, kad skunde, be kita ko, turi būti nurodoma pareiškėjo ir jo atstovo, jeigu jis yra, duomenys, taip pat atstovavimo pagrindas, kai skundą pateikia pareiškėjo atstovas. To paties teisės akto 24 straipsnio 6 dalyje nurodyta, kad prie skundo turi būti pridėti turimi dokumentai, reikalingi skundai nagrinėti, ar jų aprašymas. Svarbu pažymėti, kad priešišios institucijos (nagrinėjamu atveju – VDAI) reikalavimas iš pareiškėjo pateikti papildomus dokumentus ir (ar) informaciją, reikalingus skundai ar jo daliai nagrinėti, turi būti motyvuotas ir pareiškėjui turi būti pranešama apie papildomų dokumentų ir (ar) informacijos nepateikimo padarinius (Asmens duomenų teisinės apsaugos įstatymo 28 straipsnio 1 dalis).

Iš tyrimo metu Seimo kontrolieriui pateiktos informacijos (dokumentų) nustatyta, kad Pareiškėjai Skunde nurodė, jog Valstybinės maisto ir veterinarijos tarnybos, Malkų įlankos pasienio veterinarijos posto ir Pilies pasienio veterinarijos posto veterinarijos gydytojai bei kiti darbuotojai įgaliojo Pareiškėjus (kaip gydytojų ir kitų darbuotojų atstovus) Klaipėdos miesto ir apskrities profesinės sąjungos vardu pateikti skundą VDAI, tačiau prie Skundo nepridėjo tai patvirtinančių dokumentų, todėl VDAI 2018-07-30 raštu Nr. 2R-4644(2.13.) paprašė Pareiškėjų juos pateikti, nurodė tokio prašymo teisinį pagrindą (motyvus), taip pat informavo apie dokumentų (informacijos) nepateikimo padarinius. Seimo kontrolieriaus įsitikinimu, tai, jog VDAI paprašė Pareiškėjų pateikti atstovavimo dokumentus, nelaikytina apribojimu „atstovauti savo nariams“, kadangi VDAI 2018-07-30 raštu Nr. 2R-4644(2.13.) neatsisakė priimti Skundą, motyvuodama tuo, jog Pareiškėjai kartu su Skundu nepateikė atstovavimo dokumentų, o tik paprašė pateikti trūkstamus dokumentus. Be to, atkreiptinas dėmesys, jog nors Pareiškėjai 2018-08-14 raštu Nr. A-3-281/18 ir nepateikė VDAI konkrečių prašytų pateikti dokumentų (pažymos 6.3 punktas), o kartu su 2018-08-14 raštu pridėjo Klaipėdos miesto ir apskrities profesinės sąjungos skyriaus susirinkimo 2018-02-12 protokolo Nr. 18, kuriuo buvo nutarta įgalioti Pareiškėjus šios profesinės sąjungos vardu pateikti skundą VDAI, kopiją, VDAI minėto protokolo nevertino formaliai ir sprendė, kad Pareiškėjai pateikė Skundai nagrinėjimui reikalingus dokumentus (pažymos 6.4 punktas).

Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, darytina išvada, jog nagrinėjamu atveju Pareiškėjams (Klaipėdos miesto ir apskrities profesinės sąjungai) nebuvo ribojama teisė kreiptis skundu į VDAI ir ginti gydytojų bei kitų darbuotojų galimai pažeistas teises asmens duomenų apsaugos srityje.

SEIMO KONTROLIERIAUS SPRENDIMAS

16. Vadovaudamasis Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 22 straipsnio 1 dalies 1 punktu, Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierius nusprendžia:

X ir Y, atstovaujančių Klaipėdos miesto ir apskrities profesinę sąjungą, skundą dėl Valstybinės duomenų apsaugos inspekcijos pareigūnų veiksmų (neveikimo), nagrinėjant jų 2018-06-29 skundą, pripažinti pagrįstu.

SEIMO KONTROLIERIAUS REKOMENDACIJOS

17. Vadovaudamasis Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 19 straipsnio 1 dalies 17 punktu, Seimo kontrolierius Valstybinės duomenų apsaugos inspekcijos direktoriui rekomenduoja:

imtis papildomų teisinių ir organizacinių priemonių tam, jog ateityje Valstybinės duomenų apsaugos inspekcijos pareigūnų darbas būtų organizuojamas taip, jog asmenų skundai būtų

išnagrinėti laikantis teisės aktuose nustatytų terminų.

18. Vadovaudamasis Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 19 straipsnio 1 dalies 7 punktu, Seimo kontrolierius Lietuvos Respublikos Vyriausybei rekomenduoja:
atkreipti dėmesį į pažymoje išdėstytas problemas; prireikus, imtis teisinių ir (ar) organizacinių priemonių Valstybinės duomenų apsaugos inspekcijos veiklai gerinti.

Apie rekomendacijų nagrinėjimo rezultatus prašytume pranešti Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 20 straipsnio 3 dalyje nustatyta tvarka, t. y., ne vėliau kaip per 30 dienų nuo siūlymo (rekomendacijos) gavimo dienos.

Seimo kontrolierius

Augustinas Normantas